

# İnsan ve ism-i Rahman

**Kayseri’den bayan okuyucumuz: “‘İnsan, Rahmân sûretinde yaratılmıştır’ hadisini açıklar mısınız? Rahmân sûretinde yaratılmak ne demektir? Rahmân ismi rızık mânâsında olduğu için mi bize yakındır?”**

Allah’ın ne Zât’ına, ne sıfatlarına, ne isimlerine, ne de Rahmân ismine bir “sûret” vermek mümkün değildir. Allah aklımıza gelen bütün sûretlerden, şekillerden ve biçimlerden münezzehtir ve yücedir. O’nun misli, eşi, dengi ve benzeri yoktur.

Gerek Kur’ân’da, gerekse hadislerde “Allah’ın Zât’ı” bazen “Rahmân” ismi ile ifâde edilmiştir. Meselâ; “İlâh’ınız bir tek İlâh’tır. O Rahmân ve Rahîm’den başka ilâh yoktur”<sup>1</sup> âyetiyle, “Rahmân” ismini Zât-ı İlâhiye tahsis eden Kur’ân, “Rahmân Kur’ân’ı öğretti. İnsanı yarattı. Ona konuşmayı öğretti”<sup>2</sup> âyetleriyle de Zât’a ait İlâhî fiilleri Rahmân ismine vermek sûretiyle, Cenâb-ı Allah’ı Rahmân ismi ile zikretmiştir.

Bu hadis Müslim’de şöyle geçiyor: “Muhakkak ki Allah, Âdem’i Kendi sûretinde yaratmıştır.”<sup>3</sup> Müslim aynı hadîsi bir kez de, Hazret-i Âdem’in (as) yaratılışını konu alan bir hadisin içinde, Cennet Kitabında, Hemmâm bin Münebbih’ten (ra) rivâyet etmiştir. O rivâyet de şöyledir: “Aziz ve Celil olan Allah, Âdem’i Kendi sûretinde yaratmıştır.”<sup>4</sup> Bu son rivâyetlerde geçen “Kendi” zamiri ile, ilk rivâyette geçen “Rahmân” ismi “Allah’ın Zât’ı” demektir.

Bu hadisi Tevhid inancına uygun düşmeyecek biçimde yorumlayanların, insanın mânevî sîmâsına yanlış olarak “Rahmân’ın sûreti” nazarıyla baktıklarını belirten Bedüzzaman Hazretleri, akli başında olanların bu mânâyı kabul etmeyeceğini bildiriyor.

Saîd Nursî Hazretlerine göre bu hadîsin çok mânâlarından birisi şudur: İnsan Rahmân ismini tamamıyla gösterir bir sûrette yaratılmıştır. Kâinât yüzünde açıkça “Rahmân ismi”nin izleri ve tecellîleri görüldüğü gibi; yeryüzünde de Allah’ın Rahmân isminin cilveleri açıkça gözükmemekte; insanın bir bütün olarak maddî-mânevî sîmâsında da, minimum ölçüde yine Rahmân isminin tam bir cilvesi görünmektedir.

Rahman ismi ile Allah'ın zatı kastedildiğine göre, insan Allah'ın bin bir isminin cilvelerini üzerinde taşımaktadır. Bu hadisiyle Peygamber Efendimiz (asm) mecâzî bir ifâde tarzı ile, Allah'ın insanı en güzel tarzda, bütün isimlerini gösterir, bildirir, tanır ve tanıttırır biçimde yarattığını bildirmiştir.

Yeryüzünde bulunan “hayatın” ve “insanın” Allah’a delâleti ve işâreti o kadar açıktır ki... Nasıl ki güneşin timsalini ve aksini tutan parlak bir aynaya, parlaklığına işâreten, mecâzen, “O ayna güneştir!” denilebiliyor ise; “İnsanda Rahmân sûreti vardır” denildiğinde de, insanın “Allah'ın Zâtına ve sıfatlarına” çok net ve çok açık bir biçimde delâlet ve işâret ettiği ifâde edilmiş olmaktadır.<sup>5</sup>

Meseleye bir de, Rahmân'ın, Rezzâk mânâsında<sup>6</sup> olduğu noktasından yaklaşacak olursak: İnsanın maddî-mânevî bütün sûreti, biçimi ve şekli şiddetle rızka muhtaçtır. Hayatının devam ve bekâsını sağlayan her şey insan için rızk demektir ve bunu takdir ve ihsan eden de, Rahmân olan Cenâb-ı Hak'tır. “Rahmân”, “Rezzâk” ve “insan” arasında bu mânâda sıkı ve kuvvetli bir bağ vardır.

Netice itibariyle, aklı başında olan insan hangi tavrına, hangi sıfatına, hangi duygusuna, hangi duruşuna, hangi huyuna, hangi tabiatına, hangi cemâline, hangi âzâsına, hangi organına baksa; önce kendi varlığını değil, Allah'ın varlığını, birliğini ve sıfatlarını tanıyacak, bilecek, görecek, gösterecek ve anlayacaktır. Yani kendini bilen, Rabbini bilecektir.

### **Dipnotlar:**

- 1- Bakara Sûresi 2/163.
- 2- Rahmân Sûresi, 55/1,2 3.
- 3- Müslim Birr, 115.
- 4- Müslim, Cennet, 28.
- 5- Lem'alar, s. 104.
- 6- İşârâtü'l-İ'câz, s. 21.